

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

بررسی تطبیقی جایگاه و نقش دولت در نظام های اقتصادی

نویسنده: هادی غفاری

استاد راهنما: مسعود درخشان

استاد مشاور: حمید ناظمیان

سال تحصیلی: اسفند ۱۳۷۰

توصیفگر: ۳۲۲ ص. : شماره بازیابی ۶۵ الف.

واژگان کلیدی: نظامهای اقتصادی / دولت اقتصاد اسلامی

چکیده:

هدف از این پژوهش ، بررسی تطبیقی جایگاه و نقش دولت در نظامهای اقتصادی است . تحقیق حاضر که به روش کتابخانه ای انجام یافته ، در چهار فصل تنظیم شده است. فصل اول اختصاص به تعریف دولت و ماهیت آن و منشأ تشکیل دولت دارد. فصل دوم، به جایگاه و نقش دولت در نظام سرمایه داری با بررسی دولت در نظامهای دیگر مانند مرکانتیلیسم ، فیزیوکراس ، مکتب کلاسیک و ... می پردازد. در فصل سوم جایگاه و نقش دولت در نظام سوسیالیسم و نیز اندیشه بنیانگذاران سوسیالیسم بررسی می شود . نهایتاً فصل چهارم به جایگاه و نقش دولت در نظام اقتصادی اسلامی اختصاص دارد که به ضرورت ، منشأ ، جایگاه و آناتومی دولت در نظام اسلامی می پردازد و رهیافتی کلاسیک

بروظایف اقتصادی دولت دارد و گستره دخالت و نظارت دولت اسلامی بر بخشهای اقتصادی را بیان می نماید . براساس یافته های تحقیق ، مشخص می گردد که اسلام نه مانند سرمایه داری ابتدایی ، دولت را به فراموشی سپرده و نه مانند سرمایه داری نوین ، اقبالی ناگهانی بسوی آن پیدا کرده و نه مانند سوسیالیسم به خوش بینی افسانه ای و ایده آل حذف دولت معتقد است ، بلکه از ابتدا منزلت ، جایگاه و موقعیت آن را تعریف و وظایف ، قلمرو فعالیت و حوزه دخالت آن را معین و با دیدی واقع بینانه به آن نگریسته و لزوم وجود آن در تمام اعصار و قرون از جامعه ابتدایی تا جامعه متکامل امروزی و پس از آن را قایل است . شاید بتوان به صراحت این مطلب را بیان داشت که دولت در اسلام نه نقاط ضعف دولت سرمایه داری را دارد و نه شائبه آلودگی نقاط ضعف دولت سوسیالیسم را در بر دارد ، بلکه علاوه بر آن از نقاط قوت بالایی برخوردار است که هم در جایگاه آن و هم در نقش و وظایف آن ، تجلی یافته است . دولت در نظام اسلامی تأمین کننده مواردی چون عدالت اقتصادی ، تأمین اقتصادی ، توازن اقتصادی ، استقلال اقتصادی و ... می باشد که به هیچ وجه در دو نظام سرمایه داری و سوسیالیسم مطرح نمی باشد.